

МАКРОЕКОНОМІКА ТА МІКРОЕКОНОМІКА (ЗО 06)

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D5 Маркетинг
Освітня програма	Промисловий маркетинг
Статус дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	очна(денна)
Рік підготовки, семестр	I курс, 1 семестр
Обсяг дисципліни	5 кредитів /150 годин (лекції- 30 год., практичні заняття – 30 год., СР – 90 год.)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Екзамен/ розрахункова робота/ модульна контрольна робота
Розклад занять	Згідно розкладу: https://schedule.kpi.ua/
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: Шашина Марина Володимирівна; професор кафедри економіки і підприємництва , доктор економічних наук, професор., Контактні дані: e-mail: ee.shashyna.maryna@lkl.kpi.ua Практичні заняття: Шашина Марина Володимирівна; професор кафедри економіки і підприємництва , доктор економічних наук, професор., Контактні дані: e-mail: ee.shashyna.maryna@lkl.kpi.ua Костюнік Олена Валеріївна доцент кафедри економіки і підприємництва, кандидат економічних наук, доцент e-mail: o.kostiunik@lkl.kpi.ua
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/NjYxNjUzMjU0Njk1?cjc=oegnqb2

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Сучасні умови розвитку економіки характеризуються динамічними змінами ринкового середовища, зростанням конкуренції та підвищенням ролі маркетингу в діяльності підприємств. У цих умовах майбутні фахівці з маркетингу повинні володіти ґрунтовними знаннями з мікро- та макроекономіки, які є теоретичною основою для розуміння економічних процесів і прийняття ефективних управлінських рішень. Навчальна дисципліна спрямована на формування цілісного

уявлення про закономірності функціонування економічних систем на рівні окремих суб'єктів господарювання та національної економіки в цілому. Вивчення курсу дає змогу зрозуміти взаємозв'язок економічних факторів і маркетингової діяльності, а також оцінювати вплив зовнішнього економічного середовища на поведінку споживачів і виробників.

Метою навчальної дисципліни є вивчення особливостей змін на макро– та мікрорівнях, що дозволить майбутнім фахівцям врахувати особливості розвитку структури економіки при здійсненні аналізу та узагальнення поведінки споживачів і функціонування ринків.

Предметом навчальної дисципліни є структура економіки, яка описує процеси ринкової взаємодії макро та мікро рівня залежно від типології ринків та їх моделей.

Викладання навчальної дисципліни орієнтоване на формування у здобувачів вищої освіти ряду **компетентностей**:

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 08. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ФК 11. Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків.

ФК 13. Здатність планування і провадження ефективної маркетингової діяльності ринкового суб'єкта в кросфункціональному розрізі.

ФК 16. Здатність проводити комплексний аналіз економічного середовища діяльності підприємства на мікро- та макрорівнях і досліджувати структурні особливості галузевих ринків, приймати управлінські рішення в умовах конкурентного середовища та ефективно управляти маркетинговими процесами в відповідних секторах.

Вивчення дисципліни дозволить сформувати у здобувача вищої освіти наступні **програмні результати навчання**:

ПРН 02. Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.

ПРН 10. Пояснювати інформацію, ідеї, проблеми та альтернативні варіанти прийняття управлінських рішень фахівцям і нефахівцям у сфері маркетингу, представникам різних структурних підрозділів ринкового суб'єкта.

ПРН 11. Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта.

ПРН 21. Демонструвати вміння оцінювати макро- та мікроекономічні фактори впливу на ринкову кон'юнктуру, формувати моделі позиціонування компанії на різних галузевих ринках, приймати та реалізовувати ефективні маркетингові управлінські рішення.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Перереквізити. Базові знання, сформовані під час навчання у закладах загальної середньої освіти, з економіки, математики, географії та суспільствознавства.

Постреквізити. Галузеві ринки

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет та основні проблеми макроекономіки

Тема 2. Об'єкти макроекономічного аналізу

Тема 3. Зміст та природа економічних циклів

Тема 4. Макроекономічна рівновага та нестабільність

Тема 5. Теорії сукупного попиту і пропозиції

Тема 6. Споживання, заощадження та інвестиції

Тема 7. Інструменти регулювання макроекономічної системи

Тема 8. Проблеми та предмет мікроекономіки

Тема 9. Теоретичні основи поведінки споживача

Тема 10. Основи теорії виробництва
Тема 11. Теоретичні аспекти теорії витрат
Тема 12. Типи та моделі ринків

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Макроекономіка та мікроекономіка: практикум : навчальний посібник для студентів першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 075 «Маркетинг» освітньо-професійної програми «Промисловий маркетинг» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: М. В. Шашина. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 88 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/48512>.

2. Мікроекономіка : навч. посіб. / С. В. Васильєв, Є. А. Кобець, О. О. Масляєва. Дніпро: ДДАЕУ, 2024. 310 с.

3. Макро- та мікроекономіка [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, А. В. Литвиненко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, доцента М. А. Мащенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 214 с

Додаткова література:

1. 2. Мікроекономіка: Навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. – Харків: УкрДУЗТ, 2022. 305 с.,

3. Мікроекономіка : підручник / За заг. ред. А.І. Ігнатюк. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 420 с.

4. Макроекономіка : підручник / М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.

5. Макроекономіка: навчальний посібник [Електронний ресурс] / А.О. Задоя, Ю.Є. Петруня. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2022. 256 с.

Інформаційні ресурси:

1. Статистична інформація / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Законодавство України / Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. URL: <http://rada.gov.ua>

3. Макроекономічні показники. Документи воєнного стану. НАБУ. URL: <https://nabu.ua/ua/makroekonomichni-pokazniki.html>.

4. Макроекономічні показники. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/macro-indicators>.

5. Макроекономічний огляд та прогноз. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/makrogljad>.

6. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.

7. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

8. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: www.me.gov.ua

9. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: www.rada.gov.ua.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Викладання та опановування освітньої компоненти ґрунтується на ряді методів навчання:

- основні методи навчання: лекції, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, індивідуальне завдання у вигляді розрахункової роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами;

- загальні методи навчання: проблемного викладу, інформаційно-рецептивний, проблемно-пошуковий;

- спеціальні методи навчання: робота в малих групах, індивідуальна робота, методи вирішення творчих завдань, ситуативні кейси, презентації, дискусія, мозковий штурм, інтерактивне спілкування, інтерактивна взаємодія здобувачів та викладачів в синхронному (Meet) та асинхронному (платформа «Сікорський») режимі.

- форми та методи оцінювання: тестування, дискусійне обговорення та надання відповідей на проблемні питання, виконання аналітичних, ситуаційних та творчих завдань, відповіді на практичних заняттях (опитування), виконання кейсів, презентацій, виконання розрахункової роботи, виконання модульної контрольної роботи.

- підсумковий контроль – екзамен.

Відповідність програмних результатів, методів навчання і форм оцінювання.

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
ПРН 2. Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності	<i>Основні методи навчання:</i> лекції, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, індивідуальне завдання у вигляді розрахункової роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами <i>Загальні методи навчання:</i> проблемного викладу, інформаційно-рецептивний, проблемно-пошуковий; <i>Спеціальні методи навчання:</i> робота в малих групах, індивідуальна робота, ситуативні кейси, презентації, інтерактивна взаємодія здобувачів та викладачів в синхронному (Meet) та асинхронному (платформа «Сікорський») режимі	Рейтингова система оцінювання, яка передбачає накопичення балів за: тестування, дискусійне обговорення та надання відповідей на проблемні питання, виконання аналітичних, ситуаційних та творчих завдань, відповіді на практичних заняттях (опитування), презентацій, виконання розрахункової роботи, виконання модульної контрольної роботи. Календарний контроль – перша та друга атестація Підсумковий контроль - екзамен
ПРН 10. Пояснювати інформацію, ідеї, проблеми та альтернативні варіанти прийняття управлінських рішень фахівцям і нефахівцям у сфері маркетингу, представникам різних структурних підрозділів ринкового суб'єкта	<i>Основні методи навчання:</i> лекції, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, індивідуальне завдання у вигляді розрахункової роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами <i>Загальні методи навчання:</i> проблемного викладу, інформаційно-рецептивний, проблемно-пошуковий; <i>Спеціальні методи навчання:</i> індивідуальна робота, ситуативні кейси, мозковий штурм, інтерактивне спілкування, інтерактивна взаємодія здобувачів та викладачів в синхронному (Meet) та асинхронному (платформа «Сікорський») режимі	Рейтингова система оцінювання, яка передбачає накопичення балів за: тестування, дискусійне обговорення та надання відповідей на проблемні питання, виконання ситуаційних та творчих завдань, відповіді на практичних заняттях (опитування), виконання презентацій, виконання розрахункової роботи, виконання модульної контрольної роботи. Календарний контроль – перша та друга атестація Підсумковий контроль - екзамен
ПРН 11. Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта.	<i>Основні методи навчання:</i> лекції, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами <i>Загальні методи навчання:</i> проблемного викладу, інформаційно-рецептивний, проблемно-пошуковий; <i>Спеціальні методи навчання:</i> робота в малих групах, індивідуальна робота, методи вирішення творчих завдань, ситуативні кейси, презентації, дискусія, мозковий штурм, інтерактивне спілкування, інтерактивна взаємодія здобувачів та викладачів в синхронному	Рейтингова система оцінювання, яка передбачає накопичення балів за: тестування, надання відповідей на проблемні питання, відповіді на практичних заняттях (опитування), виконання розрахункової роботи, виконання модульної контрольної роботи. Календарний контроль – перша та друга атестація Підсумковий контроль - екзамен

	(Meet) та асинхронному (платформа «Сікорський») режимі	
ПРН 21. Демонструвати вміння оцінювати макро- та мікроекономічні фактори впливу на ринкову кон'юнктуру, формувати моделі позиціонування компанії на різних галузевих ринках, приймати та реалізовувати ефективні маркетингові управлінські рішення.	<i>Основні методи навчання:</i> лекції, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, індивідуальне завдання у вигляді розрахункової роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами <i>Загальні методи навчання:</i> проблемного викладу, інформаційно-рецептивний, проблемно-пошуковий; <i>Спеціальні методи навчання:</i> індивідуальна робота, ситуативні кейси, мозковий штурм, інтерактивне спілкування, інтерактивна взаємодія здобувачів та викладачів в синхронному (Meet) та асинхронному (платформа «Сікорський») режимі	Рейтингова система оцінювання, яка передбачає накопичення балів за: тестування, надання відповідей на проблемні питання, відповіді на практичних заняттях (опитування), виконання розрахункової роботи, виконання модульної контрольної роботи. Календарний контроль – перша та друга атестація Підсумковий контроль - екзамен

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Навчальним планом передбачено проведення 30 годин лекцій та 30 годин практичних занять, модульна контрольна робота, індивідуальне завдання у вигляді реферату.

Тиждень навчання	Розподіл годин			Назва розділів, тем	Зміст занять та самостійної роботи здобувачів	Контрольні заходи
	Л	ПЗ	СР			
1	2	2	3	Тема 1. Предмет та основні проблеми макроекономіки	Л1: Предмет та основні проблеми макроекономіки П1: Основні проблеми макроекономіки. СР: підготовка до опитування, виконання тестових завдань, опрацювання лекційного матеріалу	Опитування, дискусії, виконання практичних завдань, тестові завдання
2	2	2	3	Тема 2. Об'єкти макроекономічного аналізу	Л2: Об'єкти макроекономічного аналізу П2: Національний продукт та підходи до його виміру. СР: підготовка до опитування, виконання тестових завдань, опрацювання лекційного матеріалу	Опитування, дискусії, виконання практичних завдань, тестові завдання
3	2	2	3	Тема 3. Зміст та природа економічних циклів	Л3: Зміст та природа економічних циклів П3: Поняття циклічності. Види циклів. СР: підготовка до опитування, виконання тестових завдань, опрацювання лекційного матеріалу	Опитування, дискусії, виконання практичних завдань, тестові завдання
4	2	2	2	Тема 4. Макроекономічна рівновага та нестабільність	Л4: Макроекономічна рівновага та нестабільність П4: Безробіття та інфляція. СР: підготовка до опитування, виконання тестових завдань, опрацювання лекційного матеріалу	Опитування, дискусії, виконання практичних завдань, тестові завдання
5	2	2	2	Тема 5. Теорії сукупного попиту і пропозиції	Л5: Теорії сукупного попиту і пропозиції П5: Сукупний попит та сукупна пропозиція. СР: підготовка до опитування, виконання тестових завдань, опрацювання лекційного матеріалу	Опитування, дискусії, виконання практичних завдань, тестові завдання
6	2	1	3	Тема 6. Споживання, заощадження та інвестиції	Л6: Споживання, заощадження та інвестиції	Опитування, дискусії, виконання практичних

				заощадження та інвестиції	П6: Споживання, заощадження та інвестиції. СР: підготовка до опитування, виконання тестових завдань, опрацювання лекційного матеріалу	завдань, тестові завдання
6		1	1		П6: Модульна контрольна робота, частина 1 (МКР)	Оцінювання ПРН за темами 1-6
7-8	4	4	8	Тема 7. Інструменти регулювання макроекономічної системи	Л7: Інструменти фінансового та кредитно-грошові інструменти макроекономічного впливу; Л8: Інструменти зовнішньоекономічної політики впливу на макроекономічну рівновагу. П7: Інструменти фінансового та кредитно-грошові інструменти макроекономічного впливу; П8: Інструменти зовнішньоекономічної політики впливу на макроекономічну рівновагу. СР: підготовка до опитування, виконання тестових завдань, опрацювання лекційного матеріалу	Опитування, дискусії, виконання практичних завдань, тестові завдання
9-10	4	2	6	Тема 8. Проблеми та предмет мікроекономіки	Л9: Предмет, суб'єкти та об'єкти мікроекономічного аналізу; Л10: Теорія попиту та пропозиції. П9: Теоретичні постулати мікроекономічного аналізу; Теорія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага. СР: підготовка до опитування, виконання тестових завдань, опрацювання лекційного матеріалу	Опитування, дискусії, виконання практичних завдань, тестові завдання
11	2	2	2	Тема 9. Теоретичні основи поведінки споживача	Л11: Теоретичні основи поведінки споживача. П10: Теорія споживчої поведінки. СР: підготовка до опитування, виконання тестових завдань, опрацювання лекційного матеріалу	Опитування, дискусії, виконання практичних завдань, тестові завдання
12	2	2	2	Тема 10. Основи теорії виробництва	Л12: Основи теорії виробництва П11: Основні теорії виробництва СР: підготовка до опитування, виконання тестових завдань, опрацювання лекційного матеріалу	Опитування, дискусії, виконання практичних завдань, тестові завдання
13	2	2	2	Тема 11. Теоретичні аспекти теорії витрат	Л13: Основи теорії виробництва П12: Теорії витрат виробництва СР: підготовка до опитування, виконання тестових завдань, опрацювання лекційного матеріалу	Опитування, дискусії, виконання практичних завдань, тестові завдання
14-15	4	3	7	Тема 12. Типи та моделі ринків	Л14: Ринок чистої конкуренції; Л15: Типи монополістичних ринків. П13: Моделі досконалої конкуренції; П14: Моделі олігополії; Моделі монополії. СР: підготовка до опитування, виконання тестових завдань, опрацювання лекційного матеріалу	Опитування, дискусії, виконання практичних завдань, тестові завдання
14		1	1	Модульна контрольна робота	П14: Модульна контрольна робота, частина 2 (МКР)	Оцінювання ПРН за темами 7-12
2-15		2	15	Індивідуальне завдання/Розрахункова робота	П15: представлення отриманих результатів розрахункової роботи СР: виконання згідно теми	Презентація отриманих результатів розрахункової роботи

			30	Екзамен	розрахункової роботи СР: підготовка до письмового екзамену	Виконання теоретичного, аналітичного завдання.
Разом	30	30	90			

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача вищої освіти передбачає самостійне опрацювання додаткових матеріалів навчальної дисципліни, підготовку до практичних занять, проведення міні-досліджень, виконання творчих завдань, модульної контрольної роботи, написання індивідуального завдання / реферату та підготовку до складання екзамену. Обсяги часу на виконання самостійної роботи становить 90 год.

№ з/п	Самостійна робота здобувачів	Кількість годин СРЗ
1	Підготовка до аудиторних занять: підготовка до опитування, виконання тестових завдань, опрацювання лекційного матеріалу відповідно до тижнів навчання	43
2	Виконання індивідуального завдання у формі розрахункової роботи	15
3	Підготовка до написання модульної контрольної роботи	2
4	Підготовка до екзамену	30
Усього		90

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять. Здобувачі вищої освіти зобов'язані відвідувати навчальні заняття передбачені графіком освітнього процесу (Правила внутрішнього розпорядку Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" (п. 9.4. <https://kpi.ua/admin-rule>). Присутність або відсутність здобувача на навчальному занятті шляхом нарахування або зниження балів не оцінюється.

Дистанційний режим навчання. У разі запровадження обмежень на відвідування університету, пов'язаних з введенням карантину або режиму воєнного стану в державі, освітній процес здійснюється у дистанційному режимі відповідно до Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/188>), Регламенту організації освітнього процесу в дистанційному режимі (<https://proffkom.kpi.ua/reglament-organizatsiyi-osvitnogo-protsesu-v-distantsiynomu-rezhimi>) та Регламенту проведення семестрового контролю в дистанційному режимі (<https://osvita.kpi.ua/node/148>). У режимі дистанційного навчання заняття відбуваються у вигляді онлайн-конференції на платформі Zoom або Meet. Результати оцінювання висвітлюють у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (<https://ecampus.kpi.ua>).

Правила поведінки на заняттях. На заняттях слід дотримуватись норм етичної поведінки визначених у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>). На території університету здобувачі мають поводити себе відповідно до Правил внутрішнього розпорядку (<https://kpi.ua/admin-rule>). В аудиторіях на лекційних та практичних заняттях, а також під час проведення занять у формі відеоконференції, користуватись мобільним телефоном потрібно у беззвучному режимі і тільки для пошуку необхідної для виконання завдань інформації, у т.ч. в інтернеті. Під час дистанційного режиму навчання слід використовувати інформацію розміщену на Платформі дистанційного навчання «Сікорський» / Електронний кампус. Активність, опрацювання та підготовка аналітичних матеріалів за результатами опрацювання лекційного матеріалу, аналітичних доповідей та навчально-дослідних завдань є запорукою успішного освоєння матеріалу та формування відповідних програмних результатів.

Позааудиторні заняття та залучення професіоналів-практиків. Під час вивчення дисципліни можливі позааудиторні заняття, що включають відвідування науково-практичних заходів, лекторів, тренінгів в межах тематики дисципліни. Для опанування і поглиблення практичних навичок для спільного проведення занять можуть бути запрошені професіонали-практики (стейкхолдери).

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті. Порядок визнання таких результатів регламентується Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179>). Можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. В такому разі здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання.

Правила захисту індивідуальних завдань. Індивідуальним завданням з курсу є розрахункова робота. Вона виконується протягом семестру згідно методичних рекомендацій. Перевірка розрахункової роботи здійснюється згідно РСО. Представлення результатів відбувається на останньому практичному занятті семестру у вигляді стислої доповіді за виконаним завданням, та відповідей на запитання. Максимальні бали отримуються у разі правильного виконання усіх завдань розрахункової роботи, наявності аналітичних обґрунтувань та змістовних висновків щодо отриманих результатів. Розрахункова робота може бути відхилена викладачем, у разі надання на перевірку з порушенням термінів виконання, наявних суттєвих зауважень до результатів, оформлення.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів. Заохочувальні бали, які не входять до загальної шкали оцінювання можуть бути отримані за участь у олімпіадах, конференціях, конкурсах наукових робіт, підготовка оглядів наукових праць чи наукових публікацій. Сума заохочувальних балів складає 10 балів, при цьому загальний рейтинговий бал здобувача не може перевищувати 100 балів.

Політика оцінювання контрольних заходів. Оцінювання контрольних заходів здійснюється згідно з Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), Положення про поточний, календарний та семестровий контролі результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>). Нижня межа позитивного оцінювання результату кожного контрольного заходу має бути не менше 60 % від максимальної кількості рейтингових балів, визначених для цього виду заходу, а негативний результат оцінюється у 0 балів.

РСО доводиться до відома здобувачів на першому навчальному занятті з навчальної дисципліни та не змінюється впродовж її вивчення, крім випадків перегляду рейтингової системи оцінювання впродовж семестру згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (п.7) (<https://osvita.kpi.ua/node/37>)

Поточний контроль проводиться як оцінювання результатів навчання здобувачів на основі поопераційного контролю та накопичення рейтингових балів за виконання завдань у процесі навчання відповідно до РСО. Непроходження заходу поточного контролю в синхронному режимі без поважних причин оцінюється у 0 балів. Заходи поточного контролю можуть відбуватися: у синхронному режимі (МКР, робота на практичних заняттях, тестування); в асинхронному режимі (виконання індивідуального семестрового завдання. Під час виконання завдань накопичуються бали стартової складової РСО, що становить 50 балів (верхня межа). Стартові бали формуються як сума балів, отриманих за результатами заходів поточного контролю та заохочувальних балів.

Календарний контроль проводиться двічі на семестр за встановленими в РСО критеріями оцінювання та результатами заходів поточного контролю. Умовою отримання позитивної оцінки з календарного контролю з навчальної дисципліни є значення поточного рейтингу здобувача не менше, ніж 50 % від максимально можливого на час проведення такого контролю.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену за РСО-2 “жорстка”, що передбачає оцінювання результатів виконання екзаменаційних завдань, сума балів за які складає 50 балів (верхня межа). До відомості семестрового контролю викладач вносить підсумкову рейтингову оцінку, що складається з суми стартових балів та балів за результатами екзамену, або стартові бали і відмітку «не допущено» (невиконання умов допуску до семестрового контролю), «усунено» (порушення принципів академічної доброчесності або морально-етичних норм поведінки), «не з'явився» (здобувач, був допущений, але не з'явився на екзамен).

Результати оцінювання висвітлюються у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (<https://ecampus.kpi.ua>).

Політика дедлайнів та перескладань. Модульну контрольну роботу складають лише у призначений день, визначений структурно-логічною побудовою курсу. Якщо контрольні заходи, або виконання завдань пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), надається можливість додатково скласти завдання протягом найближчого тижня. Невиконання завдань, а також порушення термінів їх виконання з неповажних причин є причиною відсутності балів за ці контрольні заходи. Порядок ліквідації академічної заборгованості та перескладання семестрового контролю регулюється Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>). Здобувач/здобувачка, у якого/якої за результатами семестрового контролю виникла академічна заборгованість, має право її ліквідувати відповідно до Положення про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/177>).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. У випадку незгоди здобувача з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів на ім'я декана факультету за процедурою визначеною Положенням про апеляції (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182>).

Політика щодо академічної доброчесності. Обов'язковою умовою виконання завдань з освітньої компоненти є дотримання політики та принципів академічної доброчесності (<https://kpi.ua/academic-integrity>), які, у тому числі, викладено у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>), Положенні про систему запобігання академічному плагиату в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/47>). У разі виявлення дублювання робіт, плагиату роботи здобувачі отримують нульовий рейтинг. У разі виявлення неналежних посилань за результатами перевірки на наявність запозичень, індивідуальні завдання не оцінюються і повертаються здобувачу/здобувачці на доопрацювання.

Політика використання штучного інтелекту. Використання штучного інтелекту (далі, ШІ) регламентується «Політикою використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (<https://osvita.kpi.ua/node/1225>). Усі навчальні завдання з дисципліни мають бути результатом власної оригінальної роботи здобувача. Використання ШІ для автоматичної генерації відповідей без подальшого їх аналізу та доопрацювання заборонено. Здобувачам не рекомендується покладатися на ШІ як на єдине джерело інформації. Важливо перевіряти та аналізувати отримані дані з інших авторитетних джерел. Усі випадки використання ШІ для виконання завдань мають бути чітко вказані та задокументовані. Це стосується як використання текстових генераторів, так й інших інструментів ШІ. Використання ШІ має відповідати принципам академічної доброчесності. Недотримання цього положення розглядатиметься як порушення академічної етики.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання передбачає застосування рейтингової системи (PCO-2 - “жостка”) згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>). Максимальний сумарний рейтинг за курс – 100 балів. Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає 60% від його рейтингового балу.

Рейтинг з кредитного модуля складається з балів:

1. Стартові бали (max 50 балів):
 - відповіді на практичних заняттях (опитування);
 - опрацювання аналітичних, ситуаційних та творчих завдань;
 - написання та захист доповідей;
 - виконання кейсів;
 - виконання тестових завдань;
 - виконання та представлення отриманих результатів індивідуального завдання / розрахункової роботи;
 - модульна контрольна робота;

2. Екзамен (має 50 балів).

8.1. Поточний контроль (має 50 балів)

8.1.1. Робота на практичних заняттях має (має 36 балів).

- опитування за темами лекційних занять (18 лекцій) проходить в тестовому режимі. Кожне тестове питання становить 0,1 балу (у разі вірної відповіді). За тестові опитування **має 18 балів**;

- виконання теоретичних та практичних завдань 1 бал (передбачено 18 завдань **має 18 балів**);

за якісне виконання без помилок та захист на занятті – 1 бали;

за якісне виконання, але з недоліками – 0,8 бали;

за несвоєчасну здачу, але при умові якісного виконання без помилок – 0,6 бали.

8.1.2. Модульна контрольна робота (має 4 балів).

Модульна контрольна робота складається з двох частин (контрольна робота 1 (2 бали) та контрольна робота 2 (2 бали)).

8.1.3. Виконання індивідуального завдання (розрахункова робота) – 10 балів

1) якість роботи: актуальність обраної теми дослідження, відповідність побудови роботи поставленим цілям і завданням, рівень викладення роботи та її оформлення;

2) якість захисту роботи: уміння стисло, послідовно, чітко викласти сутність і результати, загальний рівень підготовки студента, наочність роздаткового матеріалу, володіння культурою презентації реферату.

Оцінювання якості роботи: 7 балів

– «відмінно» — творчо виконана робота 7-6 балів;

– «добре» – роботу виконано з незначними – 5 балів;

– «задовільно» – роботу виконано з певними помилками – 4 бали;

– «незадовільно» – роботу не зараховано (завдання не виконане або є грубі помилки) - меншу 4 балів.

Захист розрахункової роботи: 3 бали:

- вміння стисло та грамотно доносити результати дослідження – максимум 3;

- аргументування та захист поданих гіпотез і результатів – максимум 2;

- культура наукового мовлення – максимум 1.

Наявність позитивної оцінки з реферату є умовою допуску до складання екзамену.

8.2. Календарний контроль.

Календарний контроль проводиться двічі на семестр.

1 календарний контроль - умова отримання атестації: поточний рейтинг здобувача не менше, ніж 50 % від максимально можливого на час проведення контролю. Складено модульну контрольну роботу – частину 1, отримано завдання з індивідуального семестрового завдання / розрахункової роботи

2 календарний контроль - умова отримання атестації: поточний рейтинг здобувача не менше, ніж 50 % від максимально можливого на час проведення контролю. Складено модульну контрольну роботу – частину 2, здано на перевірку індивідуальне семестрове завдання/ розрахункову роботу.

8.3. Семестровий контроль (екзамен) (має 50 балів)

РСО складається з двох складових: стартової – для оцінювання заходів поточного контролю; екзаменаційної – для оцінювання екзамену.

Умовами допуску здобувача до семестрового контролю є: відсутність заборгованостей з індивідуального семестрового завдання – розрахункової роботи, а також отримання мінімальної кількості рейтингових балів не менше - 30 балів.

Екзаменаційний білет містить три завдання, які оцінюються у 50 балів: 2 теоретичних питання (15 балів) та 1 розрахункове завдання (20 балів).

Критерії оцінювання теоретичного питання:

– «відмінно» - студент дав повну змістовну відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) – 14..15 балів;

– «добре» - студент дав повну відповідь, але допустив окремі неточності (не менше 75 % потрібної інформації) – 11...13 балів;

–«задовільно» - студент дав не повну відповідь або допустив помилки (не менше 60 % потрібної інформації) – 9..10 балів;

–«незадовільно» - студент допустив суттєві помилки або не розкрив питання (робота не відповідає вимогам «достатньо» і питанням розкрито менше 60 % потрібної інформації або нерозкрито взагалі) – 0..8 балів.

Критерії оцінювання розрахункового завдання:

–«відмінно» - студент дав повну змістовну відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) – 18..20 балів;

–«добре» - студент дав повну відповідь, але допустив окремі неточності (не менше 75 % потрібної інформації) – 15..17 балів;

–«задовільно» - студент дав не повну відповідь або допустив помилки (не менше 60 % потрібної інформації) – 12..14 балів;

–«незадовільно» - студент допустив суттєві помилки або не розкрив питання (робота не відповідає вимогам «достатньо» і питанням розкрито менше 60 % потрібної інформації або нерозкрито взагалі) – 0..11 балів.

Максимальний бал за курс – 100 балів.

Згідно Регламенту проведення семестрового контролю в дистанційному режимі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/148>: за рішенням кафедри для окремих освітніх компонентів, для яких семестровий контроль передбачений у формі екзамену, у разі, якщо заходи поточного контролю дозволяють однозначно визначити рівень набуття передбачених навчальною програмою компетентностей, допускається виставлення підсумкової оцінки за екзамен шляхом пропорційного перерахунку семестрових оцінок у підсумкову оцінку «автоматом» за 100-бальною шкалою, але у цьому разі обов'язковим залишається виконання здобувачем умов допуску до екзамену.

Розрахунок шкали (R) рейтингу

Рейтингова шкала з дисципліни складає:

$R = RC + RE = 50 + 50 = 100$ балів.

Максимальна сума балів стартового рейтингу дорівнює 50:

$RC = 18 \times 1 + 18 \times 1 + 2 \times 2 + 10 = 50$ балів.

Відповідність рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Рейтингова оцінка здобувача (бали)	Університетська шкала оцінок рівня здобутих компетентностей (результатів навчання)
95...100	Відмінно
85...94	Дуже добре
75...84	Добре
65...74	Задовільно
60...64	Достатньо
Менше 60	Незадовільно

Відмітки у відомості семестрового контролю, у разі не виконання визначених умов складання семестрового контролю:

Відмітка	Пояснення
Не допущено	Невиконання умов допуску до семестрового контролю
Усунено	Порушення принципів академічної доброчесності або морально-етичних норм поведінки
Не з'явився	Здобувач, був допущений, але не з'явився на екзамен

9. Додаткова інформація з кредитного модуля

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль (додаток А до силабусу);

У рейтинг здобувача можуть бути зараховані сертифікати проходження очних або дистанційних курсів за тематикою курсу на платформах Prometheus, Coursera або Genesis.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено проф. кафедри економіки і підприємництва, д. е. н., проф. Мариною Шашиною

Ухвалено кафедрою економіки і підприємництва (протокол № 21 від 27.06.2025 р.)

Погоджено кафедрою промислового маркетингу (протокол № від 10.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету менеджменту та маркетингу (протокол № 11 від 30.06.2025 р.)

Оновлено згідно нової редакції «Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (Наказ № НОД/761/25 від 19.09.2025 р.)

Переухвалено кафедрою економіки і підприємництва (протокол № 4 від 24.09.2025р.)

Погоджено кафедрою промислового маркетингу (протокол № від .09.2025 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету менеджменту та маркетингу (протокол № 3 від 30.09.2025 р.)

Перелік питань для підготовки до семестрового контролю:

1. Розкрийте зміст і предмет макроекономіки.
2. Охарактеризуйте відмінності між макро- та мікроекономікою.
3. Окресліть основні рівні економічного аналізу.
4. Ідентифікуйте ключові суб'єкти макроекономіки.
5. Розкрийте сутність системи національних рахунків.
6. Охарактеризуйте економічний зміст показника ВВП.
7. Назвіть і стисло опишіть методи обчислення ВВП.
8. Розкрийте структуру методу обчислення ВВП за витратами.
9. Поясніть складові методу обчислення ВВП за доходами.
10. Опишіть механізм визначення ВВП за доданою вартістю.
11. Наведіть визначення проміжного продукту.
12. Наведіть визначення кінцевого продукту.
13. Поясніть різницю між проміжним і кінцевим продуктом.
14. Розкрийте економічний зміст доданої вартості.
15. Поясніть відмінність між ВВП і ВВП.
16. Охарактеризуйте поняття чистого внутрішнього продукту.
17. Опишіть зміст категорії національного доходу.
18. Окресліть складові особистого доходу.
19. Поясніть зміст наявного особистого доходу.
20. Розкрийте поняття номінального ВВП.
21. Розкрийте поняття реального ВВП.
22. Поясніть різницю між номінальним і реальним ВВП.
23. Охарактеризуйте дефлятор ВВП як показник рівня цін.
24. Назвіть показники вимірювання інфляції.
25. Розкрийте сутність економічного циклу.
26. Охарактеризуйте основні фази економічного циклу.
27. Поясніть зміст категорії потенційного ВВП.
28. Наведіть визначення безробіття.
29. Класифікуйте основні види безробіття.
30. Опишіть порядок обчислення рівня безробіття.
31. Поясніть зміст природного рівня безробіття.
32. Розкрийте сутність інфляції.
33. Охарактеризуйте основні типи інфляції.
34. Поясніть механізм інфляції попиту.
35. Поясніть механізм інфляції витрат.
36. Охарактеризуйте індекс споживчих цін.
37. Опишіть явище дефляції.
38. Розкрийте зміст сукупного попиту.
39. Назвіть елементи сукупного попиту.
40. Розкрийте зміст сукупної пропозиції.
41. Поясніть відмінності між коротко- та довгостроковою сукупною пропозицією.
42. Охарактеризуйте поняття макроекономічної рівноваги.
43. Опишіть економічну сутність споживання.
44. Розкрийте економічний зміст заощаджень.
45. Охарактеризуйте інвестиції як макроекономічну категорію.
46. Поясніть зміст функції споживання.
47. Розкрийте сутність граничної схильності до споживання.
48. Розкрийте сутність граничної схильності до заощаджень.
49. Охарактеризуйте мультиплікатор витрат.
50. Поясніть роль державних видатків у макроекономіці.

51. Розкрийте зміст податків як економічної категорії.
52. Охарактеризуйте фіскальну політику.
53. Опишіть поняття бюджетного дефіциту.
54. Розкрийте зміст державного боргу.
55. Охарактеризуйте гроші як економічну категорію.
56. Назвіть та поясніть функції грошей.
57. Розкрийте поняття грошової маси.
58. Окресліть основні грошові агрегати.
59. Поясніть зміст монетарної політики.
60. Назвіть основні інструменти монетарної політики.
61. Розкрийте поняття процентної ставки.
62. Охарактеризуйте предмет мікроекономіки.
63. Назвіть основні суб'єкти мікроекономіки.
64. Розкрийте економічну сутність попиту.
65. Назвіть фактори формування попиту.
66. Сформулюйте закон попиту.
67. Розкрийте економічну сутність пропозиції.
68. Назвіть фактори формування пропозиції.
69. Сформулюйте закон пропозиції.
70. Охарактеризуйте поняття ринкової рівноваги.
71. Поясніть зміст надлишку попиту.
72. Поясніть зміст надлишку пропозиції.
73. Розкрийте поняття цінової еластичності попиту.
74. Назвіть види цінової еластичності попиту.
75. Охарактеризуйте еластичний попит.
76. Охарактеризуйте нееластичний попит.
77. Поясніть зміст одиничної еластичності.
78. Розкрийте поняття перехресної еластичності попиту.
79. Охарактеризуйте еластичність попиту за доходом.
80. Розкрийте поняття еластичності пропозиції.
81. Назвіть фактори, що визначають еластичність пропозиції.
82. Розкрийте зміст споживчого вибору.
83. Охарактеризуйте бюджетне обмеження споживача.
84. Поясніть зміст кривих байдужості.
85. Охарактеризуйте виробництво в мікроекономіці.
86. Розкрийте зміст виробничої функції.
87. Охарактеризуйте загальні витрати виробництва.
88. Розкрийте зміст постійних витрат.
89. Розкрийте зміст змінних витрат.
90. Охарактеризуйте середні витрати.
91. Поясніть зміст граничних витрат.
92. Розкрийте сутність досконалої конкуренції.
93. Охарактеризуйте монополію.
94. Охарактеризуйте олігополію.
95. Поясніть сутність монополістичної конкуренції.
96. Розкрийте економічний зміст прибутку.
97. Поясніть відмінність між бухгалтерським і економічним прибутком.
98. Охарактеризуйте цінову дискримінацію.
99. Розкрийте поняття бар'єрів входу на ринок.
100. Охарактеризуйте антимонопольне регулювання.